

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roberto Bellarmini Politani, Societatis Iesu, S. R. E.
Cardinalis, Institutiones linguæ Hebraicæ**

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

[Genf], 1619

Partis quartæ, quæ est de reliquis partibus orationis, & de Syntaxi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69647](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69647)

co contēptus gratia additū videtur.

4 Vau redundat in illa voce חַיָּתוֹ *chajetho* Genesis i. pro חַיָּתוֹ *chajath*.

5 Denique nun additum reperitur frequenter tertiæ personæ præteriti pluralis numeri, vt יָדְעוּן *jadenghun*, cognouerunt. Item in infinitiuo, vt בְּאֵבְדָן *beovdan*, in percūdo: & futuro, vt יִדְרְכוּן *idrecun*, tendent, תִּדְרְכוּן *thidrecun*, tendetis quod etiam accidit si sequantur affixa, vt יַכְבְּדַנִּי *jecabbedanemi*, pro יַכְבְּדַנִּי *jecabbedani*, honorabit me. Atque hæc de verbis & nominibus.

PARS QVART TA, QVÆ EST DE

RELIQVIS ORATIO-

nis partibus, & de

Syntaxi.

CAPVT I.

De Aduerbio, Prepositione, Con-
junct

Estat מלה *milla*, hoc est, dictio, quæ quatuor alias cõplectitur partes orationis, Aduerbium, Præpositionem, Conjunctionem, & Interiectionem. Aduerbia tot sunt apud Hebræos, quot apud alias nationes, quæ hoc ordine iuxta varias significaciones numerari possunt.

hîc, huc. ibi. illuc. inde. intus
 2 Loci, תוך משם שמה שם פה
 vbi. foris, foras.

חוץ איה אי איכה איכה איך;
 hîc, huc, hinc. illuc, illinc. vnde. quo. quo.
 אין אנה מאין כה הלום;
 huc, illuc.
 הנה.

hodie, cras, heri,
 3 Tēporis. אתמול תמול מחרת מחר היום
 nocte proxima, mane, vesperi, nudius tertius,
 שלשום ערבי בוקר אמש
 tunc, nunc, quotidie, adhuc, iam, iampridem,
 ככר עור תמיד עתהנא או
 vsque, id est, semper, quando, quum, mox, postea,
 אחר פתאום כו מתו ער

○ 4 antea.

antea, antequàm.

טרם

- 4 Negandi. בלתי בלי כל און אל לא ^{non}
 sic ^{certè, verè.}
5. Affirmandi. אכן אמנה אמנם יכן ^{en.} ^{ecce.}
6. Demonstrandi. הן הנה ^{utinam.} ^{quis dabit, ó si.}
7. Optandi. לוא לו אחלו מי יתן ^{cia. age, obsecro.}
- 8 Hortadi, & Obsecrandi. אנה אנא נא ^{nonne} ^{cur?} ^{quomodo?}
- 9 Interrogadi. איך איכה מרוע למה הלא ^{sicut, quasi, tanquam. sic.}
- 10 Similitudinis. כה כן כמו ^{benè. malè. verè. rectè. & que.}
- 11 Qualitatis. נכון ישר אמת ירע טוב ^{festinanter, sapienter. prudenter. legitime.}
 במשפט בבינה בחכמה במהרה ^{multum. parum modicum.}
- 12 Quantitatis. וער מעט הרבה רב ^{plus, magis}
- 13 Comparandi. יותר ^{valde.} ^{maximè.}
- 14 Vehementiæ. מאד מאד ^{lente.} ^{senfim.}
- 15 Remissionis. לאט ^{מעט מעט}
 forsan

forſan. an, ſi, ne forte.

16 Dubitandi. אולי אם בין
ſeorſum, tantummodo, duntaxat.

17 Separandi. לבד
ſimul, vna, pariter.

18 Congregandi. יהרין יחד
Hebraicè. Syriacè. Græcè. Latinè:

19 Gentis רומית יונות ארמית עברית
& cætera ad eundem modum.

20 Ex his aduerbiis pauca quedam
ſuſcipiunt affixa, hoc modo:

ecce illi. ecce ego. ecce tu. ecce ille. ecce.

הין הני הנך הנני הנם
ſicut. non tu. non ego. non. ecce nos. ecce vos

הנכם הנני אין איני אינך כמו
vbi tu? vbi ſicut illi. ſicut ego. ſicut tu. ſicut ille.

כמוהו כמוך כמוני כמוהם איה אוך

21 Præpoſitiones ordine Alpha-
betico ita numerari poſſunt.

pro. propter. abſque. iuxta. poſt. cum. ad

אל את אחרי אצל בלא בגלל בעדי
ante. extra. vltra. inter. propter.

בלערי vel בעבור בין הלאה חוץ בפני
coram. a. ab. præter. propter. ſecundû. contra. è regione.

לעמתי לפני למען לבד מן נגר
pro. ſub. cum. trans. ſuper. circa. è regione.

נוכח סביב על עבר עם תחת

etiam וְ, quoque Disiunctiva וְ, vel,
aut. Continuatiua וְ, veruntamen, ta-
men. Causalis אִם, si, לולי, nisi. Ratio-
nalis כִּי, quia: לְמַעַן, lemanghan, עַקְבֵּי,
nghakev, יַעַן, propterea, אֲשֶׁר, ascier, quod,
quia.

24 Interiectiones sunt quinque. ^{Interiectio-}

Dolentis, הֵן, הֵן, הֵן, הֵן, הֵן, ^{nes quinq;} heu:
אה, ab. Gaudentis, הֵן, euge. Ex-
clamantis, הֵן, Admirantis, אֵיךְ,
quomodo Blandientis, & Rogantis
נָא, אָנָּה, אָנָּה.

CAP. II.

De literis seruilibus.

ADuerbia, & praepositiones
apud Hebraeos partim con-
stant ex integris dictioni-
bus, de quibus haecenus locuti su-
mus, partim ex solis quibusdam lite-
ris, quae seruales ea potissimum de
causa dictae sunt.

Sciendum igitur est ex viginti dua-
bus

Radicales.

bus literis Hebræorum, undecim esse radicales, & undecim seruales. Radicales dicuntur illæ, quæ semper sunt pars thematis, nec vllum alium habent usum. Seruales dicuntur eæ, quæ etsi quandoque pertinent ad ipsam themata, sæpius tamen deseruiunt vel loco præpositionum, atque aduerbiorum, vel ad personas, tempora, numeros, genera, aliaq; id genus indicanda. Porro seruales literæ, his tribus nominibus trium insignium virorum continentur, איתן משה וכלב *etan, moscie, vecalev*: reliquæ omnes radicales sunt.

Seruales.

2 Et quoniam de iis literis multa supra variis locis dicta sunt, hinc partim per compendium reperemus, quæ alibi dicta sunt, partim etiam addemus, quæ supersunt dicenda.

3 & Primum est vna ex literis formatiuis futuri. Secundum est vna ex form

formativus nominū verbalium. Tertium est vna ex paragogicis.

4. Primum est ex formativis futuri. 2. ex formativis nominum verbalium. 3. ex paragogicis. 4. ex formativis pronominum. 5. est nota numeri multitudinis in nominibus. 6. est characteristica conjugationis Hiphil.

5. Primum est ex formativis futuri. 2. ex formativis nominum verbalium. 3. est nota generis foemini in nominibus, quum additur ad finem.

6. Primum est ex formativis futuri. 2. est ex formativis nominum verbalium. 3. ex paragogicis. 4. ex formativis pronominum.

7. Primum format Benoni in Piel, Hiphil, & Hitpael. 2. est ex formativis nominum verbalium. 3. ex formativis gerundiorum. 4. ex formativis pronominum. 5. ponitur pro

מן *min* præpositione; tunc autem in-
 figit daghes in sequenti ob defectum
 nun. dicimus enim מִשָּׁמַיִם *missciam-*
im, è *celis*, pro מִן שָׁמַיִם *min sciamaim*:
 quod si litera sequens non sit capax
 daghes, ponitur tsere sub מ loco chi-
 ric, ut מֵאֶרֶץ *meerets*, è *terra*, pro מִן אֶרֶץ
min erets. Non desunt tamen aliquæ
 voces, quæ præter regulam, nec re-
 cipiant daghes, nec mutant chiric in
 tsere, ut מִחוּט *muchut*, à *filo*: מִרְדּוֹף
mir-
doph, à *persequendo*. Sextum deseruit
 comparationi.

8 ש Primū ponitur pro אֲשֶׁר *ascier*;
 qui, quæ, quod, quia, ut, aliaq; id ge-
 nus significans. Punctum ejus vsita-
 tum est segol sequente daghes, vel
 sine daghes, si litera sequens non sit
 ejus capax, ut שִׁבְכָה *sciaccaca*, quod sic:
 שִׁעֲלִי *scienghalu*, quæ *ascenderunt*. Præ-
 ter morem tamen inuenitur ש cum
 camets, vel patach, vel sceua, ut שְׁהוֹא
 quod ipse: שִׁקַּמְתָּ *sciakamta*, quod *surre-*
xisti.

xisti שאתה *scieat*, quod tu. Pro quo etiã videtur interdũ vsurpari demõstratiuum, vt זח, וז, זח, זח, vt Psalm. 9. vers. 16. ברשת וז טמנו *berescieth zu tamanu*, in laqueo, quem absconderunt: nisi si dicas desiderari relatiuum, vt sic טמנו *tamanu*, pro טמנו *scietamanu*, in laqueo hoc, quem absconderunt. 2. addito Lamed, efficit articulum genitiui לז *sciel*.

9 ה Primum est ex paragogicis. 2 ex formatiuis nominum verbalium secundũm plerosque: tamen Rab. David Kimchi in Ioelem existimat he nunquam formare nomina: & rationem adfert sanè probabilem. Literæ enim nominum formatrices adeò necessariae sunt, vt sine illis nomen nihil omnino significet. Nam si ex מזמור *mizmor*, Psalmus, auferas formatiuum verbalis זמור *zemor*, non erit nomen. At omnia nomina, quæ videntur habere he formatiuum, etiam

tiam

tiam sine ipso he integra, & vera nomina sunt, vt לַיִל & לַיִל *lail*, & *laila*, *nox*, חֶדֶר & חֶדְרָה *cheder*, & *chadra*, *cubiculum*, & alia. 3. est nota generis fœminini, & fermè habet ante se camets cum accentu. 4. est signum demonstratiuum, idémque valet apud Hebræos, quod articulus apud Græcos: & ferè tunc sub se requirit patach sequente daghes, vt הַבַּיִת *habbaitb*, *illa domus*. quòd si litera sequens non sit capax daghes, ponitur sub ה camets loco patach, vt הַעֶבֶד *hangheued*, *seruus*, הַרוֹעֵה *haronghe*, *pastor*.

Exceptiones.

1. Excipiuntur litera ה, & ח, ante quas ה demonstratiuum retinet suum patach, vt הַיְיָכֹל *hahechal*, *templum*, הַחַלּוֹן *hachallon*, *fenestra*.

2. Excipiuntur etiam literæ gutturales, quæ sub se habent camets in dictionibus non monosyllabis: nam ante eas, ה demonstratiuum plerumque habet segol, vt הַעֵץ *hengh*.

henghascian, fumus.

3. Excipiuntur denique litera sceuata, ante quas ה retinet suum patach, etiam si illa non sine notata puncto daghes, ut הַיָּאֹר hajeor, flumen. 5. preposita hæc litera verborum participis, gerit vicem relativi, ut הַנִּירָאָה hannirea, qui cernitur. 6. est nota admirationis, & interrogationis: & tunc recipit plerumque sub se patach sceua, ut הַזֶּה haze, numi iste: ante gutturales autem, notatas puncto camets, requirit segol, ut הֵהִיְתָה וְזֹאת hehajetha zoth, numi factum est hoc? ante easdem verò non notatas puncto camets requirit patach, ut הַאִישׁ כְּמוֹנִי haisse camon i, numi vir sicut ego? Septimum, ad finem dictionis hæc litera sæpenumero servit loco prepositionis ad, vel in, ut מִצְרַיִם mitfraima. in Ægyptum, יָמִים jamima, in dies. 8. interdum est adverbium vocandi, sine articulus vocatiui casus, ut הַשָּׁמַיִם haisciamaim, ô cæli. 9. est figurativa coniugationis Hiphil, P. Hoph.

P. Hoph.

Hophal, & Hithpael.

10 1 Primum est ex literis paragogicis. 2. ex formatiuis pronominum. 3. est nota numeri pluralis in verbis. 4. est nota copulatiua significans, & atque, autem, & sæpissimè præponitur ad initia librorum, vel sententiarum, ornatus gratia, vt Exodi 1. vers. 1. ואלה שמות *veelle sciemoth,* & *hæc sunt nomina.* Interdum etiam significat quia, vt Genes. 14. vers. 19. *Melchisedech protulit panem, & vinum,* והוא כהן *hehu cohen,* ipse enim sacerdos. Et Gen. 30. vers. 27. ait Laban, נחשתי ויברכני יהוה *nichaseti vaievarcheni lehoua,* *Expertus sum, quòd benedixit mihi Dominus.* Significat quoque sic, vel similiter, in libro Prouerb. frequentissimè, item, sed, certe, vtrùm, & his similia.

II punctum eius solenne est sceua: tamen ante literas labiales, quæ sunt בומפ *bumaph,* & ante sceuatas requirit

תהו ובהו *tohu vavohu, inanis & vacua.*

13 Quintum, *vau* conuertit significationem præteriti in significationem futuri, & è contrario. Conuertit quidem præteritum in futurum, quando præcessit aliud futurum, vel certè non præcessit præteritum: tunc autem *vau* versiuum non distinguitur notatione à *vau* copulatiuo, id est, habet sceua, vel alia puncta, vt *vau* copulatiuū: sed hoc addit, quòd semper accentum reicit in vltimam, vt *וְשָׂמְרָתִי* *vesciamarti, & custodiam.* Excipiuntur quiescentia Lamed he, quæ retinent accentum in penultima, vt *וְגָלִיתִי* *vegaliti, & migrabo.*

Futurum autem vertit in præteritum quando habet sub se patach sequente daghes, vt *וַיָּמָוֶת* *vajamot, & mortuus est,* quod tamen daghes excidit ex litera sceuata, euphoniæ causa, *וַיְהִי* *vaiehi, & fuit.* Quòd si litera sequens non sit capax daghes, habet

ca-

camers loco patach, & accentum ab
ultima ad penultimam retrahit, *וּפְנִי
וַאֲכֹמ, & surrexi.*

14 3 Primum quidem est nota si-
militudinis, significans, sic, secun-
dum, iuxta sicut. Deinde verò est
nota coniecturalis, significans circi-
ter, quasi. 3. est ex literis formatri-
cibus pronominum. 4. ex forma-
tricibus gerundiorum. Interdum ad-
sciscit particulã *וַ*, & efficit integram
dictionem *וַ* *כָּמוֹ, sicut,* & tunc re-
cipere potest etiam affixa, ut *וַ* *כָּמוֹ
נִ, sicut ego: וַ* *כָּמוֹכָּ, sicut tu, &c.*

Proprium est hujus literæ, & dua-
rum sequentium, ut non patiantur
post se demonstratiuum, sed eo re-
iecto, assumant punctum ejus, ut
כָּשָׁמַיִם *chassiamaim, sicut cali,* pro *כָּשָׁמַיִם
chehassiamaim.* Puncta hujus literæ,
& duarum sequentium, eadem sunt
quæ vau copulatiui, eo excepto,
quòd propter literas scevatas non

mutant sceua in sciurec, sed in chiric,
& ante literas labiales retinent suum
sceua.

15 ה Primum est articulus datiu,
ac genitiui casus, & interdum etiam
accusatiui. 2. est vna ex formatrici-
bus gerundiorum. 3. seruit loco præ-
positionis significans, ad, in, propter,
&c. Recipit quoque affixa, vt supra o-
stenlum est in capite de pronomi-
ne.

16 כ Primum est vna ex literis for-
matticibus gerundiorum. 2. seruit
loco præpositionum, in, cum, ab, &c.
3. designare solet ablatiuum instru-
menti vel pretij, vt בכסף קניתי *beche-
seph kaniti*, argento emi, בחכמתך עשית *bach-
hochmathech angasita* *lecha-
chail*, sapientia tua parasti tibi virtutem.
Recipit hæc litera etiam affixa more
nominum, & verborum, vt בן בן בן
בן בכס בני בה בק בתו בכך

Appendix de permutatio-

ne

ne literarum.

Sapè, vel certè non rarò, literæ in Bibliis permittantur.

1 א Ponitur pro ה, ut גבּתּא gavtha, eleuata est, שׁנא sciens, somnus. Et pro Iod, ut רפּאנו rippinu, curauimus, pro רפּינו rippinu, & pro litera geminata בּזאז bazeu, diripuerunt, pro בּזוז bazezu.

2 ג pro ז, ut גה iste, pro זה.

3 ה pro א, ut הוציח hotli, pro הוציא hotli. educam: בא veniens, pro בא.

4 כּ pro כ, כּרוח כּרוח cheruach kadim, in vento orientali, כּרמי chidme, in sanguinibus.

5 ס pro ג, טננים tannaim, pro תנין tannin, serpens, ויגרשום vajegarescium, & expulerunt eas, scilicet filias Madia.

6 נ pro ם, מלכין melachin, Reges, ימין iamin, dies. sed hæc redolent Chaldaismum.

7 ס pro ש, יסור jasor, dominabitur, pro יסור. Huius literæ permutatio frequens

P 4 est

est in Sacris libris.

8 ה pro ה, ut שבת וי vesciavath, & reuertetur. Hoc in fœmininis frequentissimum est, quum regimen pro absoluto adhibetur. Verùm hæc fusiùs hoc loco persequi non est necesse.

CAPVT III.

De inuestigatione radicis, siue Thematicis, & vsu Dictionarij.

Dictionaria Hebræorum non continent ordine alphabetico nomina, verba, ac ceteras dictiones omnes, sed solum themata, siue radices, quibus subiiciunt eas omnes voces quæ ab illis deriuantur. Vt igitur quocunq; vocabulo oblato radicem ejus inuestigare possimus, primùm mandanda est memoriæ diuisio literarũ in vndecim radicales suis vocibus comprehensas וסח טז ועף קצר katzar zanghap ghet chesed, & vndecim serviles

איתן

משה וכלב איתן *Moscie vechalev eran:*
 quam diuisionem capite superiore
 tradidimus. Deinde sciendum est, ex
 vndecim seruilibus quatuor esse, que
 etsi initio dictionis aliquando ser-
 uiant, tamen in medio ac fine, sem-
 per sunt radicales, videlicet, שאלב *el-*
basc. Item alias quatuor in principio,
 & fine dictionis non raro seruire: in
 medio autem semper ad radicem per-
 tinere, videlicet מנכה *menocha.* Deni-
 que reliquas tres תוי *tevi,* vbique radi-
 cales & seruales esse posse.

2 Quibus obseruatis, oblata voce,
 cujus radicem quærimus, initio re-
 mouendæ sunt omnes literæ serui-
 les, & siquidem remanent literæ tres
 radicales, ex sine dubio radicem ef-
 ficiunt. Quòd si seruilibus remotis
 non remanent tres literæ radicales,
 videndū est an è seruilibus ejusdem
 vocis aliqua sint de numero earum,
 quæ sunt semper de themate. At si-

ne hoc quidē modo inuenietur the-
ma, expendendum erit, num forte
reliquæ literæ dictionis eiusdem, quæ
tum radicales, tum seruales esse pos-
sunt, in ea dictione sint radicales. Si
denique constet, eas non esse vllō
modo radicales, apparebit vocem
ex imperfectis esse, hoc est ex quie-
scentibus, vel defectiuis, & idcirco
præponendum erit initio Nun, aut
Iod: vel inserendum in medio Vau,
aut Iod: vel ad finem addendum He
aut Nun: aut certè secunda litera du-
plicanda.

CAPVT IIII.

De Syntaxi.

Quoniam ea, quæ ad con-
structionem pertinent, sūt
ferè omnia Hebraicæ lin-
guæ cū cæteris cōmunia: &
vsu, ac lectione scripturarum facile
percipi possūt: rē totam paucis com-
ple-

plectemur. Ac primùm explicabimus cōstructionem quidem nominis cum verbo, deinde adiectiui cum substantiuo, tum substantiui cum substantiuo: postremò relatiui cum antecedente.

I. Nomen, & verbum in genere, numero, & persona conuenire debent, vt Genesis 1, *וְהָאָרֶץ הָיְתָה* *vehaa-rets hajertha*, terra erat: *יְהִי אוֹר* *jehi or*, sit lux. Hoc tamen non vbique seruetur: sæpe enim nomen generis masculini jungitur verbo generis foemini, vt lib. 2, Reg. capit. 13, vers. 37. *וַתִּשָּׁבַע דָּוִד* *vattechal David*, & cessauit David: & contra, vt 1. Reg. c. 25, vers. 27. *הֵנִי שִׁפְחַתְּךָ* *heui sciphchathecha*, attulit ancilla tua. Sed in his & similibus videtur intelligendum aliquod verbum commodum, vt cessauit David, id est, anima Davidis: attulit ancilla tua, id est seruus præmissus nomine meo, quæ sum ancilla tua: vel cer-

tè

tè scriptura magis ad rem significatam respicit, quàm ad vocem significantem, vt Cant. Cap. 2. vers. 7.
 השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תעירו ואם
 :אתהאהבה: *hischaghnti ethchem*
benoth Ieruschalaim im tanghira veim te-
nghoreru eth haahavah Adiuro vos filia
 Ierusalem, si excitetis, & si euigilare faciatis, hoc est ne excitetis, ne ve expergiscisimatis dilectam, vbi תעירו *tanghiru*, & תעוררו *tenghoreru*, verba sunt generis masculini, quia filia Ierusalem appellantur ciues vrbium, Ierosolymæ subjectarum. Et Eccles. 1. ver. 2. אמר קהלת *amar kobeleth*, dixit concionatrix, hoc est, anima Salomonis, &c.

2 Quod dicimus de genere, etiam de numero dici potest. Inuenitur enim saepe nomen numeri singularis cum verbo numeri pluralis, vt Hag. c. 2. v. 8. ובאו חמדת גוים *uvau chemdath goim*, & venient desiderium gentium: & contra, vt Gen. 1. v. 14. יהיו מאורות *je hi meor*

meoroth, sit luminaria : solet autem hoc fieri præter communē regulam, quādo nomen singularis numeri regit nomen numeri pluralis, vel contrā: tunc enim verbum conuenit in numero cum posteriore nomine, etiam si in obliquo sit, vt Iob. 15. v. 20. מספר משפנו *mispar scianim nussenu*, numerus annorum reconditi sunt : Eccles. c. 10. v. 1 זעורה וכו' יבאיש יבאיש שמן זעורה *zevure maueth javeisc jabbiangh sciemen*, muscæ mortis, hoc est mortuæ, perdit suauitatem vnguenti. Ad verbum, facit fœtere & exhalare (fœtorem) vnguenti.

3 Solet etiam id fieri, quando nomē pluralis numeri distributiue exponi potest, vt Gen. c. 49. ver. 22. בנות צערה *banoth isanghada*, filia discurret, id est vnaquæque filiarum discurret.

4 Interdum quoque id fit, quum nomen plurale singularem significat. vt Exodi c. 21, v. 4. אם ארוננו יתן, *im adonau itten*, si domini eius dederit, id est, si

si dominus eius dederit: accipitur enim passim nomē אֲדוֹנִים *adonim* pro אֲדוֹן *adon*.

9 Ad mysterium denique Trinitatis insinuandum, vt Genesis c. 1. v. 1. בָּרָא אֱלֹהִים *bara elohim*, creauit *Dy*, id est Deus in personis trinus creauit.

6 Est etiam animaduertendum, sæpe apud Hebræos desiderari verbū substantiuum, vt Psalm. 34. v. 8. רְאוּ כִי טוֹב יְהוָה *reu chi tov lehova*, videte quia bonus (est) *Dominus*.

7 Item non ratò vsurpari tertiam personam verbi actiui in passiuā significatione, vt Genes. 16. עַל-בֶּן קָרָא לְכַאֵר בְּאֵר לְחֵירָאִי *nghal chen kara liveer beer lachai roi*, propterea vocauit puteum, puteum, id est, vocatus est puteus, vel vocauit quispiam, hoc est cœptus est vocari iam tum puteus *viuentis*, & *videntis*.

2 Adiectiuum, & substantiuum, in genere, numero, & casu plerumque con-

con-

consentiunt, vt Cant. cap. 4, vers. 1.
 יָפָה רַעֲיָתִי *japha ranghjati, pulchra amica
 mea.* Cant. 5. vers. 10. דּוֹדִי צָח *dodi tsach,
 dilectus meus candidus.* Interdum ta-
 men, sed raro, inuenitur adiectiuum
 generis masculini cum substantiuo
 generis fœminini, vt Exodi 11. vers. 6,
 צַעֲקָה כַּמּוֹהוּ *tsenghaka camohu, sicut ipse,
 hoc est, acclamatio sicut ipsa.*

9 Interdum etiam adiectiuum nu-
 meri singularis cum substantiuo nu-
 meri pluralis, vt Esa. cap. 19. vers. 4.
 אֲדוֹנִים קָשִׁים *adonim kascia, dominorum du-
 ri, id est, durorum.*

10 Quando autem adiectiuum cū
 substantiuo non concordat in casu,
 sed adiectiuum in nominatiuo, sub-
 stantiuum in genitiuo est, exponi de-
 bet adiectiuum per superlatiuum,
 vel comparatiuum, vt 1. Reg. cap. 21.
 vers. 7. אַבִּיר הָרֹעִים *abbir haronghim, po-
 tens pastorum, id est præstantissimus,
 hoc est princeps, præfectus.* Isa. cap.

29. ver. 11. חכמי יועצי *chacme jonghatsé*,
sapientissimi consiliariorum, vel sapientio-
res consiliariorum.

11. Adiectiua quoque, quæ apud
 Latinos ablatiuum regunt, apud He-
 bræos regunt genitiuum, vt Ioel. 2.
 ver. 5. ערוך מלחמה *ngharoc milchama*, in-
 structus prælij, id est prælio, vel ad præ-
 lium. Psalm. 24, ver. 4. נקי כפיים ובר לבב
neki cappaim uwarleuav, mundus ma-
 nuum, & mundus cordis, id est, mundus
 manibus, & corde.

12 Substantiuum quando jungitur
 substantiuo, ferè vnum nominatiui,
 alterum genitiui casus est, vt Eccles.
 cap. 1. vers. 1. דברי קהלת בן דוד *diure*
kohemoth ben David. Verba Ecclesiastæ
 filij Dauidis.

13 Solet etiam substantiuum ha-
 bere formam regiminis genitiui, e-
 tiam non sequente genitiuo, sed li-
 teris seruilibus שבלם *sciuaalem*, vt Ec-
 clesiastæ cap. 11. vers. 4. מקום שיפול *me-*
komb

kom scieippol, locus quo cadet. 2. Regum
 cap. 1. ver. 2 וְהָרֵי בְּגִלְבּוֹעַ hare bag gilbo-
 angh, montes in Gelboe. Iob. cap. 18. vers.
 2. קִנְיֵי לְמִלִּין kinye lemillin, fines sermoni-
 bus. Ezechielis capite 13. vers. 2. נְבִיאֵי
 מִלְּבָב nevie millibbam, Propheta ex corde
 suo. Idem iudicium de particulis his
 literis significatione respondentibus,
 וְאֵשׁ אֶת אֶת ascier eth, & harum simili-
 bus. Porro frequentissimè apud He-
 bræos genitiuus nominis substanti-
 ui fœminini ponitur pro adiectiuo,
 vt Exodi cap. 3, vers. 5. אֶרֶץ קֹדֶשׁ ad-
 math kodesc, terra sanctitatis, id est terra
 sancta.

14 Verbalia actionem significan-
 tia nōnunquam casum suorum ver-
 borum admittunt, vt כִּמְהַפֵּכַת אֱלֹהִים
 chemahapecatb elohim eth se-
 dom, secundum euerfionem Dei Sodomam,
 &c. id est, sicut euertit Deus Sodo-
 mam. Item כְּאֵהָבֵת יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 caahauath lehova eth bene Israel, secun-
 dum

Q

dum

dum amorem Domini filios Israel, id est, sicut Dominus amat filios Israel.

15 Relatiuum, & antecedens apud Hebræos non possunt non conuenire, quum אשר *ascier*, quod est relatiuum, sit vtriusque generis, & numeri, nec per casus declinetur.

16 Est autem diligenter notandū, relatiuum interdum omitti, ac subintelligi: sicut etiam aliquādo omititur, ac subintelligitur antecedens: interdum autem subiungi relatiuo pronomen, quod apud Græcos, & Latinos, superuacaneum videretur. Exempla, Iob cap. 19. v. 19. וזה אהבתי וזה אהבתי *veze ahavti nephecu bi*, & hi (quos, subintellige) diligebam, versi sunt in me. Genesis cap. 44. vers. 1. ויצו ויצו *vaijetsau eth ascier nghal betho lemor*, & praecepit (ei, subintellige) (qui super domum suam praepositus erat, dicens. Genesis c. i. v. 11. אשר זרעו בו *ascier zarngbo*, cuius semen
eius

ejus in ipso sit. Psalm. i. vers. 5. כְּמוֹץ אֵשׁ רֵיחַ
 תִּדְפְּנוּ רוּחַ cammots ascier tiddephennus
 ruach, sicut gluma, quam proycit eam
 ventus:

Appendix de Verbi con- structione.

1 Verbum præter normam interdum
 conuenit genere, & numero cum posteriore
 nomine, quod regitur, etiam si sensu cum
 priore cohæreat. Gen. 4. v. 9. קוֹל דְּמֵי אַחִיךָ
 צוֹעֲקִים kol deme achicha tsongha-
 kim, vox sanguinum fratris tui cla-
 mant, pro clamat. 1. Reg 2. vers. 4. קֶשֶׁת
 גִּבּוֹרִים חֲתוּם kescieth ghibborim chat-
 tim, arcus fortium fracti, pro חֲתָם chat,
 fractus.

2 Significatio verbi Habeo, effertur per
 verbum substantiuum הָיָה haya, fuit, ut
 apud Latinos, est mihi liber, est mihi pa-
 ter, ut וַיְהִי לוֹ מִקְנֵה צֹאן vajehi lo mikne
 tson, & fuit illi possessio pecoris. Sæ-
 pe tamen hoc verbum omittitur, ut וְלִשָּׂרָה
 בֵּן vlesara ven, & Saræ filius, scilicet e-

Q 2 vit,

rit, לי ספרים רבים, li sepharim rabbim,
mibi multi libri, scilicet sunt.

3 Verbis quæ voluntatem, facultatem-
ve significant, additur Infinitivus, vel potius
Gerundium cum ל, ut לקחתה lo-
chaphatsti lekachtaha, non volui
accipere eam: לא יכול יוסף להתאפק lo
iacol Ioseph lehitappek, non potuit
Ioseph continere se. Interdum tamen
ל omittitur.

4 Infinitivus, augenda significationis
gratia, sui verbi præterito, aut futuro, sæpe
proponitur: Imperativo verò postponitur.

ut ראה ראיתי reo raithi, viden-

do vidi, בא יבוא bo ia-

vo, veniendo ve-

niet, שמעו

שמעו

sciamoangh scimnghu, audite
audiendo.

PARS